

Auditdienst Rijk
Ministerie van Financiën

Onderzoeksrapport

Evaluatie Subsidieregeling BZ 2006

Definitief

Colofon

Titel	Evaluatie Subsidieregeling BZ 2006
Uitgebracht aan	Directeur Juridische Zaken van het ministerie van Buitenlandse Zaken
Datum	03 februari 2022
Kenmerk	2022-0000039855

Inlichtingen
Auditdienst Rijk
070-342 7700

Inhoud

1	Aanleiding opdracht—5
1.1	Aanleiding—5
1.2	Doelstelling en onderzoeksvragen—5
1.3	Leeswijzer—6
2	Uitleg subsidiewet- en regelgeving BZ—7
3	Huidige regeling toereikend als juridisch kader—9
4	Subsidieregeling BZ 2006 maakt doelmatige toepassing mogelijk—10
4.1	Subsidieregeling BZ 2006 op hoofdlijnen bekend en vormt geen toetsingskader—10
4.2	Individuele subsidies en beleidskaders zijn te koppelen aan juridisch kader—10
4.3	Weinig wordt gemist in de regeling; wel voorstellen ter aanscherping—11
4.4	De uitzonderingsbepaling artikel 10.5 wordt zelden gebruikt—12
5	Weinig verbetermogelijkheden met oog op traject Minder-Beter-Flexibeler—13
6	Verantwoording onderzoek—14
6.1	Werkzaamheden en afbakening—14
6.2	Referentiekader—14
6.3	Gehanteerde Standaard—14
6.4	Verspreiding rapport—15
7	Ondertekening—16
8	Bijlage—17
8.1	Bijlage 1 Managementreactie—18
8.2	Bijlage 2 Analyse juridisch kader—19

Hoofdboodschap

Het ministerie van Buitenlandse Zaken (BZ) wil de huidige Subsidieregeling Ministerie Buitenlandse Zaken 2006 (Subsidieregeling BZ 2006), die bestaat sinds 1 januari 2006 en afloopt op 1 juli 2022, verlengen. Daarom is aan de Auditdienst Rijk (ADR) gevraagd de doeltreffendheid en doelmatigheid van de regeling te evalueren. De Subsidieregeling BZ 2006, in combinatie met de Kaderwet en het Subsidiebesluit, voldoet aan de eisen die titel 4.2 van de Awb daaraan stelt. De Subsidieregeling BZ 2006 maakt een doelmatige toepassing mogelijk van de eisen die de Awb stelt aan subsidies. De subsidies en de subsidiebeleidskaders (SBK's) zijn te koppelen aan het juridische kader.

Volgens de geïnterviewden is de Subsidieregeling BZ 2006 op hoofdlijnen bekend. In de praktijk vormt het geen toetsingskader voor de beslissing of een subsidie kan worden verstrekt. Het wordt wel gebruikt om te beoordelen of er een juridische grondslag is voor subsidieverstrekking.

In de Subsidieregeling BZ 2006 wordt weinig gemist door de geïnterviewden van de beleids- en stafdirecties, mede doordat deze regeling tussentijds diverse malen is aangepast. Wel zijn er vanuit de organisatie een paar voorstellen gedaan tot enige aanscherpingen. Voorgesteld wordt om grondslagen voor thema's op te nemen in de subsidieregeling die langdurig onderdeel uitmaken van het beleid van BZ. In de interviews zijn in dit verband de thema's 'cyber' en 'jongeren' genoemd.

Verder is voorgesteld:

- Streef naar evenwicht in de uitwerking op themaniveau in de subsidieregeling:
  - Sommige afdelingen zijn te generiek geformuleerd (afdeling 2/ migratie) en andere afdelingen te uitgebreid (afdeling 3/ noodhulp).
  - Aanpassen dubbele teksten. Als voorbeeld wordt het onderdeel 'mensenrechten' genoemd dat tweemaal is vermeld: éénmaal bij 'ODA gelden' en éénmaal bij 'non-ODA gelden'. Dit kan wellicht eenvoudiger en duidelijker worden geformuleerd of worden samengetrokken.
- Neem in afdeling 10.1 tot en met 10.4 verhelderingen op over de condities voor subsidieverlening aan organisaties waar sprake is van publiek-private samenwerking.
- Nieuwe BZ - beleidsthema's vereisen een nieuwe grondslag indien ze nog niet gevat zijn in de bestaande grondslagen en een terugkerend karakter hebben.

De ADR is van mening dat aanscherping van de regeling zal bijdragen aan een nog doelmatigere toepassing van de regeling.

De beleidsdirecties maken zelden of nooit gebruik van de uitzonderingsbepaling, artikel 10.5 van de Subsidieregeling BZ 2006. Zowel beleidsdirecties als stafdirecties willen dit artikel wel graag behouden voor zeer bijzondere gevallen waarin de regelgeving niet voorziet.

Vanuit het traject Minder-Beter-Flexibeler worden slechts weinig verbetermogelijkheden onderkend door de geïnterviewden voor de Subsidieregeling of andere onderdelen van de BZ subsidiewet- en regelgeving. De enige verbeteringsuggestie is:

- Beleidsdirecties die in aantal en hoogte van de bedragen weinig subsidies verlenen, zouden kunnen 'piggy backen' (meeliften) op een SBK van een grotere directie door hun beleidsterrein in het SBK van een grotere directie op te laten nemen. Uiteraard alleen daar waar de beleidsterreinen aansluiten.

1 Aanleiding opdracht

1.1 Aanleiding

De huidige Subsidieregeling Ministerie Buitenlandse Zaken 2006 (Subsidieregeling BZ 2006) bestaat sinds 1 januari 2006 en loopt op 1 juli 2022 af. Het Ministerie van Buitenlandse Zaken (BZ) wil deze regeling verlengen.

De Comptabiliteitswet 2016, artikel 4.10, zevende lid, schrijft voor dat een regeling die strekt tot wijziging van het tijdstip waarop een subsidieregeling vervalt, niet eerder wordt vastgesteld dan 30 dagen nadat het ontwerp van die regeling met motieven omkleed aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal is overgelegd.

Ter onderbouwing van deze motieven voor verlenging heeft de directeur van de Directie Juridische Zaken van het ministerie van Buitenlandse Zaken aan de Auditdienst Rijk (ADR) gevraagd de doeltreffendheid en doelmatigheid van de regeling te evalueren.

1.2 Doelstelling en onderzoeksvragen

De doelstelling van dit onderzoek is het evalueren van de doeltreffendheid en doelmatigheid van de Subsidieregeling BZ 2006. Hierbij zijn de volgende drie hoofdvragen met bijbehorende deelvragen geformuleerd:

1. In hoeverre is de huidige regeling toereikend als juridisch kader voor de subsidiepraktijk van BZ? (Doeltreffendheid)

Bijbehorende deelvragen:

- a. In hoeverre voldoet de Subsidieregeling BZ 2006, in combinatie met de Kaderwet en het Subsidiebesluit aan de eisen die titel 4.2 van de Awb¹ daaraan stelt?
- b. Welke mogelijkheden zijn er met het oog op de eisen van titel 4.2 van de Awb om de Subsidieregeling BZ 2006 te verbeteren?

2. In hoeverre maakt de Subsidieregeling BZ 2006 een doelmatige toepassing van de eisen die de Awb stelt aan subsidies mogelijk? (Doelmatigheid)

Bijbehorende deelvragen:

- a. Hoe gebruiken de huidige budgethouders deze regeling bij het vervaardigen van beleidskaders?
- b. In hoeverre zijn individuele subsidies en beleidskaders te koppelen aan het vastgelegde juridisch kader? Met andere woorden in hoeverre past de regeling in de architectuur van de BZ subsidiewet- en regelgeving?
- c. In hoeverre gebruiken budgethouders alle bepalingen uit de Subsidieregeling BZ 2006?
- d. In hoeverre wordt er gebruik gemaakt van de uitzonderingsbepaling in artikel 10.5 van de Subsidieregeling BZ 2006?
- e. Wat zijn de gevolgen van het gebruik van artikel 10.5 op de financiële risico's?
- f. Wat zijn de gevolgen van het gebruik van artikel 10.5 op de juridische risico's?
- g. Wat zijn de gevolgen van het gebruik van artikel 10.5 op de inhoudelijke sturing op inzet van schaarse subsidiemiddelen?

---

¹ Awb: Algemene wet bestuursrecht

3. In hoeverre zijn er binnen de eisen van titel 4.2 van de Awb, en de beginselen van behoorlijk bestuur (transparantie, rechtszekerheid, gelijkheidsbeginsel), met het oog op het traject 'Minder-Beter-Flexibeler' (MBF) van BZ, mogelijkheden om de Subsidieregeling BZ 2006 of andere onderdelen van de architectuur van de BZ subsidiewet- en regelgeving te verbeteren?

1.3

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de subsidiewet- en regeling van BZ op hoofdlijnen uitgelegd. In hoofdstuk 3, 4 en 5 staan de bevindingen van de hoofdvragen 1, 2 en 3 beschreven. Hoofdstuk 6 en 7 bevatten respectievelijk de verantwoording van dit onderzoek en de ondertekening van het rapport.

2 Uitleg subsidiewet- en regelgeving BZ

In de Subsidieregeling BZ 2006 worden - op basis van de 'Kaderwet Subsidies Ministerie van Buitenlandse Zaken' - de inhoudelijke aspecten van de subsidies die namens de minister van BZ en de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (BHOS) geregeld. De procedurele aspecten zijn geregeld in het 'Subsidiebesluit Ministerie van Buitenlandse Zaken'.

Bovenstaande is een uitwerking van artikel 4:23, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht² (Awb), welke stelt dat een bestuursorgaan slechts een subsidie verstrekt op grond van een wettelijk voorschrift dat regelt voor welke activiteiten een subsidie kan worden verstrekt.

De architectuur van de subsidiewet- en regelgeving van BZ bestaat uit een aantal onderdelen. De 'Kaderwet subsidies Ministerie van Buitenlandse Zaken' biedt een kapstok om bij een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) of een ministeriële regeling nader te bepalen op welke wijze en voor welke activiteiten BZ subsidies kan verlenen. Van die mogelijkheid is gebruik gemaakt door in een AMvB (het Subsidiebesluit Ministerie van Buitenlandse Zaken) procedurele voorschriften neer te leggen en in een ministeriële regeling (de Subsidieregeling Ministerie van Buitenlandse Zaken 2006) te omschrijven voor welke activiteiten subsidie kan worden verkregen.

De wet vormt een duurzame grondslag voor deze gedelegeerde regelgeving en behoeft vrijwel geen onderhoud. Recent is de wet wel een keer gewijzigd ten einde het mogelijk te maken om beleidsmatig wenselijke, maar niet-doelgebonden criteria en verplichtingen te hanteren. De AMvB bevat procedurele bepalingen met een bestendig karakter en biedt ingevolge de Awb (art. 4:25) de vereiste grondslag voor het vaststellen van subsidieplafonds en de verdelingswijze (art. 4:26).

Aanpassing van de AMvB vindt plaats als daarvoor uit oogpunt van rijksbeleid aanleiding bestaat. Voor het meest aan wijziging onderhevige deel van het BZ-subsidiebeleid, de inhoud van het beleid, is een flexibele vorm van regelgeving gekozen. Anders dan bij veel departementen gebruikelijk is, heeft BZ gekozen voor een opzet waarbij in één subsidieregeling de hoofdlijnen zijn geregeld en de uitwerking plaats kan vinden in beleidsregels, de zogeheten subsidiebeleidskaders.

Aan deze keuze ligt een aantal overwegingen ten grondslag. Voor een beleidskader geldt een veel grotere mate van vormvrijheid dan voor een ministeriële regeling: de redactie van een beleidskader sluit nauwer aan bij 'gewone mensentaal' dan die van een regeling die in artikelvorm moet worden vastgesteld. Het opstellen van een in artikelen ingedeelde regeling vergt specifieke redactionele vaardigheden op juridisch terrein. De daarvoor benodigde capaciteit is schaars. Bij de formulering van een beleidskader heeft de desbetreffende beleidsdirectie een veel directere inbreng bij de totstandkoming van de tekst dan bij traditionele vormen van regelgeving. Het is daarom doelmatiger om het accent te leggen op de beleidskaders waardoor het eindresultaat ook meer 'het eigendom' is van de beleidsdirectie.

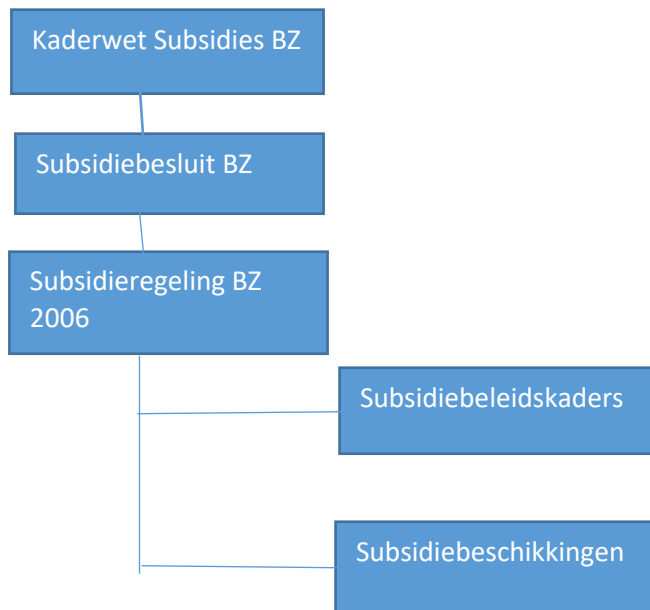
In artikel 10.5 van de Subsidieregeling BZ 2006 is een uitzonderingsbepaling opgenomen die flexibiliteit biedt om in bijzondere gevallen binnen het raam van artikel

---

² https://wetten.overheid.nl/BWBR0005537/2021-07-01#Hoofdstuk4_Titeldeel4.2

2 van de Kaderwet subsidies te verstrekken in aanvulling op of afwijking van de overige bepalingen van de regeling.

Schematisch ziet de architectuur van de BZ subsidiewet- en regelgeving er als volgt uit:

3 Huidige regeling toereikend als juridisch kader

Hieronder volgen de bevindingen in hoofdlijnen met betrekking tot hoofdvraag 1. De Subsidieregeling BZ 2006, in combinatie met de Kaderwet en het Subsidiebesluit, voldoet aan de eisen die titel 4.2 van de Awb daaraan stelt. Op basis van documentenonderzoek worden geen verbetermogelijkheden onderkend.

De eisen van titel 4.2 van de Awb zijn in een aantal gevallen geregeld in de Subsidieregeling, de Kaderwet en/of het Subsidiebesluit van het ministerie van Buitenlandse Zaken. In gevallen waarin deze eisen niet daarin zijn geregeld, geldt het volgende:

- Een nadere regeling is niet vereist omdat titel 4.2. leidend is;
- In interne procedures is geregeld dat naleving van de eisen van titel 4.2 wordt geborgd. De Awb biedt ook de ruimte voor een dergelijke aanpak.

Op basis van het uitgevoerde documentenonderzoek is vastgesteld dat de huidige Subsidieregeling BZ 2006 toereikend is als juridisch kader voor de subsidiepraktijk van BZ. De huidige regeling is doeltreffend.

Met het oog op de eisen van titel 4.2 van de Awb worden voor de Subsidieregeling BZ 2006 geen specifieke verbetermogelijkheden onderkend door de geïnterviewden van BZ en de ADR. De beleids- en stafdirecties hebben wel voorstellen gedaan om de subsidieregeling op punten aan te scherpen. Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 4.3

De uitgevoerde analyse is opgenomen in bijlage 2.

4 Subsidieregeling BZ 2006 maakt doelmatige toepassing mogelijk

Hieronder volgen de bevindingen op hoofdlijnen met betrekking tot hoofdvraag 2. De Subsidieregeling BZ 2006 maakt een doelmatige toepassing van de eisen die de Awb stelt aan subsidies mogelijk. De subsidies en de subsidiebeleidskaders zijn te koppelen aan het juridische kader. Volgens de geïnterviewden is de Subsidieregeling op hoofdlijnen bekend. In de praktijk vormt het geen toetsingskader voor de beslissing of een subsidie kan worden verstrekt. Het wordt wel gebruikt om te beoordelen of er een juridische grondslag is voor subsidieverstrekking. De uitzonderingsbepaling artikel 10.5 van de Subsidieregeling wordt zelden gebruikt. In de Subsidieregeling wordt weinig gemist; wel zijn voorstellen gedaan ter aanscherping ervan.

4.1 Subsidieregeling BZ 2006 op hoofdlijnen bekend en vormt geen toetsingskader

Het merendeel van de geïnterviewde beleidsdirecties van BZ verleent zowel subsidies die zijn gebaseerd op een subsidiebeleidskader (SBK) als rechtstreeks op de subsidieregeling. Van de geïnterviewde beleidsdirecties verschaft alleen DVB geen subsidies op basis van een SBK.

BZ verleent vooral activiteitsubsidies³; instellingssubsidies⁴ worden minder vaak verstrekt. In geld uitgedrukt is het merendeel van de subsidies gebaseerd op een SBK en verloopt de verlening grotendeels via tenders⁵. In aantallen uitgedrukt komen subsidies die rechtstreeks zijn gebaseerd op de subsidieregeling wél vaak voor.

De subsidieregeling is volgens de controllers van de beleidsdirecties doorgaans op hoofdlijnen bekend bij de beleidsmedewerkers van de beleidsdirecties. De controllers en de financieel adviseurs zijn inhoudelijk meer in detail op de hoogte en adviseren regelmatig de beleidsmedewerkers over de bepalingen in de subsidieregeling.

Om het kennisniveau op het gebied van subsidiewet- en regelgeving te verhogen, geven controllers van de directie Inclusieve Groene Groei (IGG) en de Directie Stabiliteit en Humanitaire hulp (DSH) af en toe cursussen aan de beleidsmedewerkers binnen BZ. Ook biedt DJZ cursussen aan op het gebied van subsidie wet- en regelgeving aan beleidsmedewerkers.

In de praktijk vormt de subsidieregeling geen toetsingskader voor de beslissing of een subsidie kan worden verstrekt. De beleidsdirecties gaan wel na of er een juridische grondslag bestaat voor de subsidie in de subsidieregeling; dit is een absolute voorwaarde om een subsidie te mogen verstrekken. Bij subsidieverlening via een SBK vormt het SBK het primaire toetsingskader, naast Kaderwet, Subsidiebesluit en Awb; bij subsidieverlening rechtstreeks op grond van de subsidieregeling vormen Kaderwetwet, Subsidiebesluit en Awb aangevuld met beleidsmatige overwegingen in publiekelijk kenbare stukken het toetsingskader.

4.2 Individuele subsidies en beleidskaders zijn te koppelen aan juridisch kader

De beleidsmedewerker zorgt dat een beschikking wordt voorzien van een grondslag uit de subsidieregeling. De control units van de Financiële Service Organisatie (FSO) en de controllers van de beleidsdirecties beoordelen of financiële aspecten in het door

³ Subsidie t.b.v. activiteiten, gericht op vooraf omschreven doelstellingen en resultaten.

⁴ Subsidie t.b.v. de integrale kosten van de werkzaamheden van een instelling.

⁵ Tenders is een methode van verdeling van beperkt beschikbare middelen waarbij de kwaliteit van de tijdig ingediende aanvragen leidend is bij de selectie van de organisaties wier aanvraag wordt gehonoreerd.

de beleidsmedewerkers opgestelde Beoordelingsmemorandum (BeMo) overeenkomen met de voorwaarden en de grondslagen in de subsidieregeling.

Een beleidsdirectie kan een subsidiebeschikking grotendeels zelf opzetten (conform de sjablonen) en afhandelen. Wel moeten de beleidsdirecties DJZ voor advies betrekken als daar aanleiding voor is; bijvoorbeeld als een beleidsdirectie een extra verplichting aan de subsidie wil verbinden (extra ten opzichte van de standaard verplichtingen in de sjablonen).

DJZ en FEZ adviseren in nauwe samenwerking de beleidsdirecties bij het opstellen van de SBK's en bij gevallen waarin budgethouders een-op-een subsidies willen geven vanuit de subsidieregeling. DJZ adviseert ook over de uitvoering van SBK's, het behandelen van bezwaren tegen afwijzingsbeschikkingen en voert voor de ministers beroepsprocedures indien na bezwaar beroep volgt.

DJZ kijkt altijd mee of SBK's voldoende juridische kwaliteit hebben. SBK's worden altijd bij SDU gepubliceerd en moeten daarom voorafgaand aan publicatie altijd langs DJZ. DJZ kijkt soms ook naar de subsidiebeschikkingen, als daar aanleiding toe is wegens complexiteit, afwijkingen of bijzondere gevallen. Maar er is ten aanzien van concrete beschikkingen geen vaste volledige routine om DJZ te betrekken. Dat is ook niet nodig door de beschikbaarheid van financiële medewerkers en sjablonen.

Volgens geïnterviewden zijn er geen specifieke zaken die beter in de subsidieregeling kunnen staan dan in een subsidiebeleidskader. Volgens hen is het wel raadzaam per beleidsterrein de thema's helder en generiek te beschrijven en ervoor te zorgen dat de beschrijvingen in de onderliggende SBK's steeds in lijn liggen met de subsidieregeling. Het komt het echter zelden voor dat een SBK niet aansluit op zaken die al in de subsidieregeling zijn geregeld.

Voor het staande beleid van BZ bestaan duidelijke grondslagen in de subsidieregeling. Als BZ nieuw beleid ontwikkelt waarbij voor de uitvoering inzet van subsidies nodig wordt geacht en waarvoor nog geen grondslagen bestaan, dan wordt daarvoor via een tussentijdse wijziging een grondslag gecreëerd in de subsidieregeling. Een dergelijke wijzigingsregeling wordt door DJZ in nauwe samenwerking met de betrokken beleidsdirectie opgesteld. De Subsidieregeling BZ 2006 is diverse malen tussentijds aangepast.

In de jaren 2020 en 2021 zijn door de beleidsdirecties van BZ slechts enkele SBK's opgesteld. Dit betrof steeds grotere en budgettair omvangrijke beleidsterreinen zoals Voedselzekerheid, Noodhulp en Humanitair Ontmijnen en Clustermunitie. Tegelijk waren er ook in 2019 opgestelde SBK's in uitvoering, die eveneens grote en budgettair omvangrijke beleidsterreinen betroffen, zoals Versterking Maatschappelijk Middenveld.

4.3

Weinig wordt gemist in de regeling; wel voorstellen ter aanscherping

Geen van de geïnterviewden van de beleidsdirecties zien op dit moment overbodige artikelen in de huidige subsidieregeling. Alle artikelen hebben een functie in het juridische gebouw. De beschreven grondslagen voor subsidie weerspiegelen actueel beleid.

De beleids- en stafdirecties missen weinig in de subsidieregeling. Zij hebben wel een paar voorstellen tot enige aanscherping gedaan. Voorgesteld wordt om grondslagen voor thema's op te nemen in de subsidieregeling die langdurig onderdeel uitmaken van het beleid van BZ. In de interviews zijn in dit verband thema's 'cyber' en 'jongeren' genoemd.

Verder zijn in de interviews de volgende voorstellen gedaan:

- Streef naar evenwicht in de uitwerking op themaniveau in de subsidieregeling:
  - Sommige afdelingen zijn te generiek geformuleerd (afdeling 2/ migratie) en andere afdelingen te uitgebreid (afdeling 3/ noodhulp).

- Aanpassen dubbele teksten. Als voorbeeld wordt genoemd het onderdeel 'mensenrechten' welke tweemaal is vermeld: éénmaal bij 'ODA gelden' en éénmaal bij 'non-ODA gelden'. Dit kan wellicht eenvoudiger en duidelijker worden geformuleerd of worden samengetrokken.
- Neem in afdeling 10.1 tot en met 10.4 verhelderingen op over de condities voor subsidieverlening aan organisaties waar sprake is van publiek-private samenwerking.
- Nieuwe BZ - beleidsthema's zouden een nieuwe grondslag kunnen vereisen indien ze niet gevat zijn in de bestaande grondslagen en een terugkerend karakter hebben.

De ADR is van mening dat aanscherping van de regeling zal bijdragen aan een nog doelmatigere toepassing van de regeling.

Tevens is een aantal zaken genoemd waar geïnterviewden in de praktijk tegenaan lopen die **niet** in de subsidieregeling thuishoren maar mogelijk in andere onderdelen van de subsidiearchitectuur van wet- en regelgeving en/of procedures kunnen worden opgenomen. Aangezien deze zaken buiten de scope van het onderzoek vallen, worden ze langs andere weg gedeeld met BZ.

4.4 **De uitzonderingsbepaling artikel 10.5 wordt zelden gebruikt**

De beleidsdirecties maken zelden gebruik van de uitzonderingsbepaling, artikel 10.5 van de Subsidieregeling BZ 2006. Zowel beleidsdirecties als stafdirecties willen dit artikel wel graag behouden voor zeer bijzondere gevallen waarin de regelgeving niet voorziet.

Indien de uitzonderingsbepaling artikel 10.5 niet kan worden toegepast, kan in hele zeldzame gevallen gebruik worden gemaakt van artikel 4.23 Awb 'incidentele buitenwettelijke subsidies' óf de begrotingswet.

Indien de uitzonderingsbepaling artikel 10.5 wordt gebruikt, zal het volgens de geïnterviewden geen grote gevolgen hebben op de financiële en juridische risico's en op de inhoudelijke sturing op inzet van schaarse subsidiemiddelen.

De volgende risico's worden onderkend aan het benutten van artikel 10.5 en aan het verlenen van een-op-een subsidies, zonder vorm van concurrentie, waardoor BZ zich niet houdt aan de rechtsnorm voor schaarse subsidies.

- Financiële risico's:
  - Door het ontbreken van een subsidieplafond bestaat het risico dat andere partijen dan de partij waaraan BZ subsidie wil verlenen, ook subsidie aanvragen. Als een partij kan aantonen de activiteiten waarvoor de subsidie is bestemd, ook te kunnen uitvoeren, zou de rechter uiteindelijk BZ kunnen opdragen deze partij ook de subsidie toe te kennen. Hierdoor zou BZ uitgaven moeten doen die niet zijn begroot.
- Juridische risico's:
  - Het verstrekken van subsidie zonder dat een vorm van openstelling voor meerdere partijen (concurrentie in de subsidieaanvragen) tot stand komt, is juridisch risicovol. Concurrerende partijen zouden bezwaar kunnen maken tegen subsidieverlening wegens het ontbreken van concurrentie of de rechter zou de subsidieverlening of de afwijzing van een concurrerende aanvraag achteraf als onrechtmatig kunnen betitelen.
- Inhoudelijke sturing:
  - Bij te vaak gebruiken van artikel 10.5 loopt BZ het risico af te wijken van de hoofdlijnen van het beleid.
  - Een risico op versnippering van de wijze van de systematiek van toekennen van subsidie en daarmee niet handelen in lijn met het traject M-B-F.

5 Weinig verbetermogelijkheden met oog op traject Minder-Beter-Flexibeler

Hieronder volgen onze bevindingen in hoofdlijnen met betrekking tot hoofdvraag 3. Binnen de eisen van titel 4.2 van de Awb en de beginselen van behoorlijk bestuur worden met het oog op het traject Minder-Beter-Flexibeler weinig verbetermogelijkheden onderkend door de geïnterviewden voor de Subsidieregeling BZ 2006 of andere onderdelen van de BZ subsidiewet- en regelgeving.

In 2020 is het traject Minder-Beter-Flexibeler (M-B-F) gestart om aanbevelingen uit het IOB-rapport 'Minder pretentie, meer realisme' in vijf werkgroepen uit te werken ter verbetering van de subsidiepraktijk van het ministerie. De werkgroep 'Benutting tenderinstrument' kreeg de opdracht om de mogelijkheden en beperkingen van subsidies te onderzoeken en informatie hierover te verbeteren. Een van de voorstellen van de werkgroep was om de evaluatie van de Subsidieregeling BZ 2006 ook te benutten om de kaders tegen het licht te houden en waar nodig en mogelijk aan te passen⁶.

Volgens de geïnterviewden kan binnen de eisen van titel 4.2 van de Awb en de beginselen van behoorlijk bestuur in de subsidieregeling vrij weinig worden aangepast om de subsidiepraktijk in de geest van M-B-F te vereenvoudigen, ook al omdat de regeling alleen de grondslagen voor subsidie geeft. Wel kunnen in de subsidieregeling of in andere subsidieregeling drempelbedragen worden opgenomen.

Het proces van tendering wordt door beleidsmedewerkers soms als een tijdrovende en omslachtige manier van verdelen van subsidiemiddelen gezien en een-op-een subsidies daarentegen zouden meer M-B-F zijn. Diverse controllers van BZ geven echter een ander beeld: investeren in een SBK en tendering rendeert op de lange termijn voor BZ als organisatie. Tenderen is verplicht om de beperkte financiële middelen die BZ beschikbaar heeft per beleidsdoel zo goed mogelijk in te zetten. Op basis van criteria kan BZ beter sturen en invloed hebben op het activiteitenplan wanneer subsidies via tenders worden verdeeld. Het geeft een basis om subsidieaanvragen (op juridisch valide wijze) wegens gebrek aan middelen te kunnen afwijzen. Via de subsidieregeling kan tenderen sowieso niet worden uitgesloten.

Een genoemde verbetermogelijkheid is:

- Beleidsdirecties die in aantal en hoogte van de bedragen weinig subsidies verlenen, zouden kunnen 'piggy backen' (meeliften) op een SBK van een grotere directie door hun beleidsterrein in het SBK van een grotere directie op te laten nemen. Uiteraard alleen daar waar de beleidsterreinen aansluiten.

---

⁶ Memo Advies Werkgroep Benutting (subsidie)tenderinstrument d.d. 20 november 2020

6 Verantwoording onderzoek

6.1 Werkzaamheden en afbakening

Het onderzoek heeft zich conform de opdrachtbevestiging⁷ gericht op de evaluatie van de Subsidieregeling BZ 2006. Het object van de evaluatie betrof de huidige Subsidieregeling BZ 2006. De Kaderwet en het Subsidiebesluit zijn geen object van de evaluatie geweest, omdat deze geen rechtstreekse basis bieden voor subsidieverlening en dus buiten bereik van art. 4.10, zevende lid, Comptabiliteitswet 2016 vallen⁸.

De evaluatie heeft zich gericht op (een deel van) de BZ- en BHOS-subsidies die volgens de open data in 2020 als individuele subsidie rechtstreeks onder de Subsidieregeling BZ 2006 zijn verstrekt en op de subsidies die zijn verstrekt via een nog lopend beleidskader onder de Subsidieregeling BZ 2006. De evaluatie heeft niet beoogd de individuele subsidies of subsidiekaders zelf te evalueren. Deze worden vrijwel allemaal al inhoudelijk en in samenhang met andere activiteiten op doeltreffendheid en doelmatigheid geëvalueerd in de aan de begrotingsartikelen verbonden beleidsdoorlichtingen.

Voor de evaluatie zijn documenten geanalyseerd zoals de Algemene wet bestuursrecht, de Subsidieregeling Ministerie Buitenlandse Zaken 2006, Kaderwet subsidies Ministerie van Buitenlandse Zaken en Subsidiebesluit Ministerie van Buitenlandse Zaken en een aantal Subsidiebeleidskaders. Deze documenten zijn ontvangen van de contactpersoon of geraadpleegd op intranet. In totaal zijn tien medewerkers geïnterviewd van de stafdirecties FEZ en DJZ en de beleidsdirecties DVB, DSO, DSH, DDE en IGG. Op de interviewverslagen is hoor en wederhoor toegepast. Op basis van de analyse van de definitieve interviewverslagen en de documenten zijn relevante bevindingen onderkend.

De werkzaamheden zijn uitgevoerd in de maanden september en oktober 2021. Op 28 oktober 2021 zijn de voorlopige bevindingen gedeeld met de contactpersoon van DJZ.

6.2 Referentiekader

Voor het uitvoeren van deze opdracht is als referentiekader gebruik gemaakt van (onder andere) de:

- Subsidieregeling BZ 2006;
- Handreiking effectevaluaties van subsidies Randvoorwaarden, uitvoering en benutting (Algemene Rekenkamer);
- Diverse subsidiebeleidskaders van BZ;
- Comptabiliteitswet 2016;
- Algemene wet bestuursrecht;
- Kaderwet subsidies Ministerie Buitenlandse Zaken;
- Subsidiebesluit Ministerie van Buitenlandse Zaken.

6.3 Gehanteerde Standaard

Deze opdracht is uitgevoerd in overeenstemming met de Internationale Standaarden voor de Beroepsuitoefening van Internal Auditing. Dit onderzoek verschaft geen

⁷ Opdrachtbevestiging Evaluatie Subsidieregeling BZ 2006, kenmerk 2021-000171884.

⁸ Art. 24 lid 1 CW stelt namelijk: Voor de toepassing van dit artikel wordt onder subsidieregeling verstaan een algemene maatregel van bestuur of een ministeriële regeling op grond waarvan een subsidie kan worden verstrekt, waarop ingevolge artikel 4:21 van de Algemene wet bestuursrecht titel 4.2 van die wet van toepassing is.

zekerheid in de vorm van een oordeel of conclusie, omdat het een onderzoeksopdracht betreft en geen controle-, beoordelings- of andere assurance-opdracht. Als hier wel sprake van was geweest, dan zouden we wellicht andere zaken hebben geconstateerd en gerapporteerd.

De opdracht is uitgevoerd conform de algemene uitgangspunten voor de uitoefening van de interne auditfunctie bij de rijksdienst. Daarbij hoort ook een stelsel van kwaliteitsborging. Onderdeel daarvan is dat er een onafhankelijke kwaliteitstoetsing heeft plaatsgevonden op deze onderzoeksopdracht.

6.4 **Verspreiding rapport**

De opdrachtgever, Dhr. mr. J.O. van der Loo, is eigenaar van dit rapport. Dit rapport is primair bestemd voor de opdrachtgever met wie wij deze opdracht zijn overeengekomen. Hoewel het rapport de context van het onderzoek zo goed mogelijk probeert te beschrijven, is het mogelijk dat iemand die de context niet (volledig) kent, de uitkomsten anders interpreteert dan bedoeld.

In de ministerraad is besloten dat het opdrachtgevende ministerie waarvoor de Auditdienst Rijk (ADR) een rapport heeft geschreven, het rapport binnen zes weken op de website van de rijksoverheid plaatst, tenzij daarvoor een uitzondering geldt. De minister van Financiën stuurt elk halfjaar een overzicht naar de Tweede Kamer met de titels van door de ADR uitgebrachte rapporten en plaatst dit overzicht op www.rijksoverheid.nl.

7 Ondertekening

Den Haag, 03 februari 2022

drs. E.E. Codrington RA RO

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'E.E. Codrington', with a large, stylized flourish extending to the right.

Projectleider
Auditdienst Rijk

8 Bijlage

Ministerie van Buitenlandse Zaken

> Retouradres Postbus 20061 2500 EB Den Haag Nederland

Ministerie van Financiën
t.a.v. drs. Y.H.G. van Hoef
Accountdirecteur Buitenlandse Zaken
Postbus 20201
2500 EE Den Haag

Afdeling Nederlands Recht
Directie Juridische Zaken

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20061

2500 EB Den Haag
Nederland

Onze referentie

Min-BuZa.2022.11258-47

Datum 29 januari 2022
Betreft Onderwerp: Managementreactie Onderzoeksrapport Evaluatie
Subsidieregeling Ministerie van Buitenlandse Zaken 2006

Geachte mevrouw Van Hoef,

Veel dank voor het Onderzoeksrapport Evaluatie Subsidieregeling Ministerie van Buitenlandse Zaken 2006. Ik ben blij met de positieve resultaten en neem uw aanbevelingen ter harte. In deze reactie geef ik u inzicht in de manier waarop ik van plan ben om de aanbevelingen op te volgen.

De Subsidieregeling behoeft op enkele onderdelen wijziging om weer geheel aan te sluiten bij actuele beleidsmatige inzichten. Uw aanbevelingen die zien op mogelijkheden de regeling nog iets aan te scherpen zullen daarbij worden betrokken, in samenspraak met de relevante stakeholders binnen het ministerie. De aanbeveling over het juiste detailniveau in de afdelingen zal ook hierbij worden betrokken met inachtneming van het uitgangspunt dat regelgeving voldoende flexibel is en ruimte biedt voor maatwerk.

Mochten in de komende jaren nieuwe beleidsmatige inzichten andere wijzigingen vergen, dan zal daarin ook worden voorzien.

De praktische aanbeveling om beleidsdirecties te laten samenwerken sluit aan bij de Community of Practice van beleids- en ondersteunende directies die het ministerie het afgelopen jaar heeft ingericht. Hiermee gaat het ministerie door met oog voor het belang van een heldere verdeling van rollen en verantwoordelijkheden.

Graag dank ik u voor de goede samenwerking gedurende het evaluatietraject.

De Directeur Juridische Zaken,
J.O. van der Loo

Deze brief is niet voorzien van een handtekening vanwege de (werk)voorschriften rondom COVID-19. In een formele en beveiligde omgeving is vastgelegd dat de beslissingsbevoegde akkoord is met de inhoud van dit document en de verzending daarvan

Bijlage 2 Analyse juridisch kader

Analyse verwerking bepalingen Awb hoofdstuk 4 in de Kaderwet, het Subsidiebesluit en de Subsidieregeling BZ				vergt geen nadere regeling / is procedureel van aard	geregeld in			niet geregeld	toelichting
					kaderwet	subsidiebesluit	subsidie - regeling		
					Art.	Art.	Art.		
Hoofdstuk 4. Bijzondere bepalingen over besluiten									
Titel 4.2. Subsidies									
Afdeling 4.2.1. Inleidende bepalingen									
Artikel 4:21									
			1 Onder subsidie wordt verstaan: de aanspraak op financiële middelen, door een bestuursorgaan verstrekt met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager, anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten.	x					
			2 Deze titel is niet van toepassing op aanspraken of verplichtingen die voortvloeien uit een wettelijk voorschrift inzake:	x					
			a. belastingen,	x					
			b. de heffing van een premie dan wel een premieervangende belasting ingevolge de Wet financiering sociale verzekeringen, of	x					
			c. de heffing van een inkomensafhankelijke bijdrage dan wel een bijdrageervangende belasting ingevolge de Zorgverzekeringswet.	x					
			3 Deze titel is niet van toepassing op de aanspraak op financiële middelen die wordt verstrekt op grond van een wettelijk voorschrift dat uitsluitend voorziet in verstrekking aan rechtspersonen die krachtens publiekrecht zijn ingesteld.	x					
			4 Deze titel is van overeenkomstige toepassing op de bekostiging van het onderwijs en onderzoek.	x					
Artikel 4:22									

Analyse verwerking bepalingen Awb hoofdstuk 4 in de Kaderwet, het Subsidiebesluit en de Subsidieregeling BZ				vergt geen nadere regeling / is procedureel van aard	geregeld in			niet geregeld	toelichting
					kaderwet	subsidiebesluit	subsidie - regeling		
					Art.	Art.	Art.		
			Onder subsidieplafond wordt verstaan: het bedrag dat gedurende een bepaald tijdvak ten hoogste beschikbaar is voor de verstrekking van subsidies krachtens een bepaald wettelijk voorschrift.	x					
Artikel 4:23									
			1 Een bestuursorgaan verstrekt slechts subsidie op grond van een wettelijk voorschrift dat regelt voor welke activiteiten subsidie kan worden verstrekt.		2 en 3/lid 1	2	Afd. 2-10		
			2 Indien een zodanig wettelijk voorschrift is opgenomen in een niet op een wet berustende algemene maatregel van bestuur, vervalt dat voorschrift vier jaren nadat het in werking is getreden, tenzij voor dat tijdstip een voorstel van wet bij de Staten-Generaal is ingediend waarin de subsidie wordt geregeld.	x					
			3 Het eerste lid is niet van toepassing:	x					
			a. in afwachting van de totstandkoming van een wettelijk voorschrift gedurende ten hoogste een jaar of totdat een binnen dat jaar bij de Staten-Generaal ingediend wetsvoorstel is verworpen of tot wet is verheven en in werking is getreden;	x					
			b. indien de subsidie rechtstreeks op grond van een door de Raad van de Europese Unie, het Europees Parlement en de Raad gezamenlijk of de Europese Commissie vastgesteld programma wordt verstrekt;	x					
			c. indien de begroting de subsidie-ontvanger en het bedrag waarop de subsidie ten hoogste kan worden vastgesteld, vermeldt, of	x					
			d. in incidentele gevallen, mits de subsidie voor ten hoogste vier jaren wordt verstrekt.	x					
			4 Het bestuursorgaan publiceert jaarlijks een verslag van de verstrekking van subsidies met toepassing van het derde lid, onderdelen a en d.	x					
Artikel 4:24									

Analyse verwerking bepalingen Awb hoofdstuk 4 in de Kaderwet, het Subsidiebesluit en de Subsidieregeling BZ				vergt geen nadere regeling / is procedureel van aard	geregeld in			niet geregeld	toelichting
					kaderwet	subsidiebesluit	subsidie - regeling		
					Art.	Art.	Art.		
			Indien een subsidie op een wettelijk voorschrift berust, wordt ten minste eenmaal in de vijf jaren een verslag gepubliceerd over de doeltreffendheid en de effecten van de subsidie in de praktijk, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald.		3/lid 2.i.			BZ vult dit in d.m.v. beleidsevaluaties van beleidsartikelen, niet specifiek voor subsidies	
Afdeling 4.2.2. Het subsidieplafond									
Artikel 4:25									
			1 Een subsidieplafond kan slechts bij of krachtens wettelijk voorschrift worden vastgesteld.		3/lid 2.a.	6/lid 1, lid 4			
			2 Een subsidie wordt geweigerd voor zover door verstrekking van de subsidie het subsidieplafond zou worden overschreden.	x					
			3 Indien niet tijdig, dan wel in bezwaar of beroep of ter uitvoering van een rechterlijke uitspraak omtrent verstrekking wordt beslist, geldt de verplichting van het tweede lid slechts voor zover zij ook gold op het tijdstip, waarop de beslissing in eerste aanleg werd genomen of had moeten worden genomen.	x					
Artikel 4:26									
			1 Bij of krachtens wettelijk voorschrift wordt bepaald hoe het beschikbare bedrag wordt verdeeld.		3/lid 2.b.	6/lid 4; 7			

Analyse verwerking bepalingen Awb hoofdstuk 4 in de Kaderwet, het Subsidiebesluit en de Subsidieregeling BZ				vergt geen nadere regeling / is procedureel van aard	geregeld in			niet geregeld	toelichting
					kaderwet	subsidiebesluit	subsidie - regeling		
					Art.	Art.	Art.		
			2 Bij de bekendmaking van het subsidieplafond wordt de wijze van verdeling vermeld.			7/ lid 1, lid 2; 6/lid 4		De Awb geeft in artikel 4:26 lid 2 de verplichting om bij publicatie van een subsidieplafond ook de wijze van verdeling bekend te maken. Volgens het subsidiebesluit artikel 7 kan BZ er ook voor kiezen de wijze van verdeling bekend te maken bij het publiceren van de beleidsregels. Hierdoor zou de situatie kunnen ontstaan dat een subsidieplafond wordt gepubliceerd en pas later de wijze van verdeling. Procedureel is echter gewaarborgd dat deze situatie wordt voorkomen omdat DJZ dit bewaakt en altijd bij publicatie is betrokken.	
Artikel 4:27									
			1 Het subsidieplafond wordt bekendgemaakt voor de aanvang van het tijdvak waarvoor het is vastgesteld.		3/lid 2.a.	6/lid 1; 7/lid 1			
			2 Indien het subsidieplafond of een verlaging daarvan later wordt bekendgemaakt, heeft deze bekendmaking geen gevolgen voor voordien ingediende aanvragen.	x					
Artikel 4:28									
Artikel 4:27, tweede lid, is niet van toepassing, indien:									
			a. de aanvragen voor het tijdvak waarvoor het subsidieplafond is vastgesteld ingevolge wettelijk voorschrift moeten worden ingediend op een tijdstip waarop de begroting nog niet is vastgesteld of goedgekeurd;	x					
			b. het een verlaging betreft die voortvloeit uit de vaststelling of goedkeuring van de begroting, en	x					

Analyse verwerking bepalingen Awb hoofdstuk 4 in de Kaderwet, het Subsidiebesluit en de Subsidieregeling BZ				vergt geen nadere regeling / is procedureel van aard	geregeld in			niet geregeld	toelichting
					kaderwet	subsidiebesluit	subsidie - regeling		
					Art.	Art.	Art.		
			c. bij de bekendmaking van het subsidieplafond is gewezen op de mogelijkheid van verlaging en de gevolgen daarvan voor reeds ingediende aanvragen.	x					
Afdeling 4.2.3. De subsidieverlening									
			Artikel 4:29						
			Tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald kan voorafgaand aan een subsidievaststelling een beschikking omtrent subsidieverlening worden gegeven, indien een aanvraag daartoe is ingediend voor de afloop van de activiteit of het tijdvak waarvoor de subsidie wordt gevraagd.		3/lid 1	9; 13/lid 1; 14/lid 2; 31	3.7		
			Artikel 4:30						
			1 De beschikking tot subsidieverlening bevat een omschrijving van de activiteiten waarvoor subsidie wordt verleend.	x					
			2 De omschrijving kan later worden uitgewerkt, voor zover de beschikking tot subsidieverlening dit vermeldt.	x					
			Artikel 4:31						
			1 De beschikking tot subsidieverlening vermeldt het bedrag van de subsidie, dan wel de wijze waarop dit bedrag wordt bepaald.			15; 41/lid 1			
			2 Indien de beschikking tot subsidieverlening het bedrag van de subsidie niet vermeldt, vermeldt zij het bedrag waarop de subsidie ten hoogste kan worden vastgesteld, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald.		3/lid 2.b				
			Artikel 4:32						

Analyse verwerking bepalingen Awb hoofdstuk 4 in de Kaderwet, het Subsidiebesluit en de Subsidieregeling BZ				vergt geen nadere regeling / is procedureel van aard	geregeld in			niet geregeld	toelichting
					kaderwet	subsidiebesluit	subsidie - regeling		
					Art.	Art.	Art.		
			Een subsidie in de vorm van een periodieke aanspraak op financiële middelen wordt verleend voor een bepaald tijdvak, dat in de beschikking tot subsidieverlening wordt vermeld.	x					
			Artikel 4:33						
			Een subsidie kan niet worden verleend onder de voorwaarde dat uitsluitend het bestuursorgaan of uitsluitend de subsidie-ontvanger een bepaalde handeling verricht, tenzij het betreft de voorwaarde dat:	x					
			a. de subsidie-ontvanger medewerkt aan de totstandkoming van een overeenkomst ter uitvoering van de beschikking tot subsidieverlening, of	x					
			b. de subsidie-ontvanger aantoont dat een gebeurtenis, niet zijnde een handeling van het bestuursorgaan of van de subsidie-ontvanger, heeft plaatsgevonden.	x					
			Artikel 4:34						
			1 Voor zover een subsidie wordt verleend ten laste van een begroting die nog niet is vastgesteld of goedgekeurd, kan zij worden verleend onder de voorwaarde dat voldoende gelden ter beschikking worden gesteld.		3/lid 2.e.	13/lid 2			
			2 De voorwaarde kan niet worden gesteld, voor zover zulks voortvloeit uit het wettelijk voorschrift waarop de subsidie berust.	x					
			3 De voorwaarde vervalt, indien het bestuursorgaan daarop niet binnen vier weken na de vaststelling of goedkeuring van de begroting een beroep heeft gedaan.	x					
			4 Het beroep op de voorwaarde geschiedt bij een subsidie voor een activiteit die door het bestuursorgaan ook in het voorafgaande begrotingsjaar werd gesubsidieerd door een intrekking wegens veranderde omstandigheden overeenkomstig artikel 4:50.	x					
			5 In andere gevallen geschiedt het beroep op de voorwaarde door een intrekking overeenkomstig artikel 4:48, eerste lid.	x					
			Artikel 4:35						

Analyse verwerking bepalingen Awb hoofdstuk 4 in de Kaderwet, het Subsidiebesluit en de Subsidieregeling BZ				vergt geen nadere regeling / is procedureel van aard	geregeld in			niet geregeld	toelichting
					kaderwet	subsidiebesluit	subsidie - regeling		
					Art.	Art.	Art.		
			1 De subsidieverlening kan in ieder geval worden geweigerd indien een gegronde reden bestaat om aan te nemen dat:	x	-				
			a. de activiteiten niet of niet geheel zullen plaatsvinden;	x					
			b. de aanvrager niet zal voldoen aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen;	x					
			c. de aanvrager niet op een behoorlijke wijze rekening en verantwoording zal afleggen omtrent de verrichte activiteiten en de daaraan verbonden uitgaven en inkomsten, voor zover deze voor de vaststelling van de subsidie van belang zijn.	x		4/lid 1a			
			2 De subsidieverlening kan voorts in ieder geval worden geweigerd indien de aanvrager:	x	-				
			a. in het kader van de aanvraag onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt en de verstrekking van deze gegevens tot een onjuiste beschikking op de aanvraag zou hebben geleid, of	x					
			b. failliet is verklaard of aan hem surséance van betaling is verleend of ten aanzien van hem de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen van toepassing is verklaard, dan wel een verzoek daartoe bij de rechtbank is ingediend.	x					
			Artikel 4:36						
			1 Ter uitvoering van de beschikking tot subsidieverlening kan een overeenkomst worden gesloten.	x					
			2 Tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald of de aard van de subsidie zich daartegen verzet, kan in de overeenkomst worden bepaald dat de subsidie-ontvanger verplicht is de activiteiten te verrichten waarvoor de subsidie is verleend.	x					
			Afdeling 4.2.4. Verplichtingen van de subsidie-ontvanger						
			Artikel 4:37						
			1 Het bestuursorgaan kan de subsidie-ontvanger verplichtingen opleggen met betrekking tot:	x					
			a. aard en omvang van de activiteiten waarvoor subsidie wordt verleend;	x					

Analyse verwerking bepalingen Awb hoofdstuk 4 in de Kaderwet, het Subsidiebesluit en de Subsidieregeling BZ				vergt geen nadere regeling / is procedureel van aard	geregeld in			niet geregeld	toelichting
					kaderwet	subsidiebesluit	subsidie - regeling		
					Art.	Art.	Art.		
			b. de administratie van aan de activiteiten verbonden uitgaven en inkomsten;	x					
			c. het vóór de subsidievestiging verstrekken van gegevens en bescheiden die nodig zijn voor een beslissing omtrent de subsidie;		3/lid 2.f				
			d. de te verzekeren risico's;	x					
			e. het stellen van zekerheid voor verleende voorschotten;	x					
			f. het afleggen van rekening en verantwoording omtrent de verrichte activiteiten en de daaraan verbonden uitgaven en inkomsten, voor zover deze voor de vaststelling van de subsidie van belang zijn;		3/lid 2.f				
			g. het beperken of wegnemen van de nadelige gevolgen van de subsidie voor derden;	x					
			h. het uitoefenen van controle door een accountant als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek op het door het bestuursorgaan gevoerde financiële beheer en de financiële verantwoording daarover.	x					
			2 Indien een verplichting als bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, wordt opgelegd, zijn de artikelen 4:3 en 4:4 van overeenkomstige toepassing.	x					
			Artikel 4:38						
			1 Het bestuursorgaan kan de subsidie-ontvanger ook andere verplichtingen opleggen die strekken tot verwezenlijking van het doel van de subsidie.		3/lid 2.f.	24a			
			2 Indien de subsidie op een wettelijk voorschrift berust, worden de verplichtingen opgelegd bij wettelijk voorschrift of krachtens wettelijk voorschrift bij de subsidieverlening.		3/lid2.f	-			
			3 Indien de subsidie niet op een wettelijk voorschrift berust, kunnen de verplichtingen worden opgelegd bij de subsidieverlening.	x					
			Artikel 4:39						
			1 Verplichtingen die niet strekken tot verwezenlijking van het doel van de subsidie kunnen slechts aan de subsidie worden verbonden voor zover dit bij wettelijk voorschrift is bepaald.		3/lid 3, lid 4	20/lid 2 lid 3; 21 t/m 24a			

Analyse verwerking bepalingen Awb hoofdstuk 4 in de Kaderwet, het Subsidiebesluit en de Subsidieregeling BZ				vergt geen nadere regeling / is procedureel van aard	geregeld in			niet geregeld	toelichting
					kaderwet	subsidiebesluit	subsidie - regeling		
					Art.	Art.	Art.		
			2 Verplichtingen als bedoeld in het eerste lid kunnen slechts betrekking hebben op de wijze waarop of de middelen waarmee de gesubsidieerde activiteit wordt verricht.	x					
			Artikel 4:40						
			De verplichtingen kunnen na de subsidieverlening worden uitgewerkt, voor zover de beschikking tot subsidieverlening dit vermeldt.	x					
			Artikel 4:41						
			1 In de gevallen, genoemd in het tweede lid, is de subsidie-ontvanger, voor zover het verstrekken van de subsidie heeft geleid tot vermogensvorming, daarvoor een vergoeding verschuldigd aan het bestuursorgaan, mits:	x					
			a. dit bij wettelijk voorschrift of, indien de subsidie niet op een wettelijk voorschrift berust, bij de subsidieverlening is bepaald, en	x					
			b. daarbij is aangegeven hoe de hoogte van de vergoeding wordt bepaald.	x					
			2 De vergoeding is slechts verschuldigd indien:						
			a. de subsidie-ontvanger voor de gesubsidieerde activiteiten gebruikte of bestemde goederen vervreemdt of bezwaart of de bestemming daarvan wijzigt;	x					
			b. de subsidie-ontvanger een schadevergoeding ontvangt voor verlies of beschadiging van voor de gesubsidieerde activiteiten gebruikte of bestemde goederen;	x					
			c. de gesubsidieerde activiteiten geheel of gedeeltelijk worden beëindigd;	x					
			d. de subsidieverlening of de subsidievaststelling wordt ingetrokken of de subsidie wordt beëindigd, of	x					
			e. de rechtspersoon die de subsidie ontving wordt ontbonden.	x					
			3 De vergoeding wordt vastgesteld binnen een jaar nadat het bestuursorgaan op de hoogte is gekomen of kon zijn van de gebeurtenis die het recht op vergoeding deed ontstaan, doch in ieder geval binnen vijf jaren na de bekendmaking van de laatste beschikking tot subsidievaststelling.	x					

Analyse verwerking bepalingen Awb hoofdstuk 4 in de Kaderwet, het Subsidiebesluit en de Subsidieregeling BZ				vergt geen nadere regeling / is procedureel van aard	geregeld in			niet geregeld	toelichting
					kaderwet	subsidiebesluit	subsidie - regeling		
					Art.	Art.	Art.		
Afdeling 4.2.5. De subsidievaststelling									
Artikel 4:42									
			De beschikking tot subsidievaststelling stelt het bedrag van de subsidie vast en geeft aanspraak op betaling van het vastgestelde bedrag overeenkomstig afdeling 4.2.7.	x					
Artikel 4:43									
			1 Indien geen beschikking tot subsidieverlening is gegeven, bevat de beschikking tot subsidievaststelling een aanduiding van de activiteiten waarvoor subsidie wordt verstrekt.	x					
			2 De artikelen 4:32, 4:35, tweede lid, 4:38 en 4:39 zijn van overeenkomstige toepassing.	x					
Artikel 4:44									
			1 Indien een beschikking tot subsidieverlening is gegeven, dient de subsidie-ontvanger na afloop van de activiteiten of het tijdvak waarvoor de subsidie is verleend een aanvraag tot vaststelling van de subsidie in, tenzij:		3/lid 2.g	13; 31			
			a. de subsidie met toepassing van artikel 4:47, onderdeel a, ambtshalve wordt vastgesteld;	x					
			b. bij wettelijk voorschrift of bij de subsidieverlening is bepaald dat de aanvraag wordt ingediend telkens na afloop van een gedeelte van het tijdvak waarvoor de subsidie is verleend, of	x					
			c. de vaststelling van de subsidie bij een overeenkomst als bedoeld in artikel 4:36, eerste lid, anders is geregeld.	x					
			2 Indien bij wettelijk voorschrift geen termijn is bepaald, wordt de aanvraag tot vaststelling ingediend binnen een bij de subsidieverlening te bepalen termijn.		3 lid 2g	31			
			3 Indien voor de indiening van de aanvraag tot vaststelling geen termijn is bepaald of de aanvraag na afloop van de daarvoor bepaalde termijn niet is ingediend kan het bestuursorgaan de subsidie-ontvanger een termijn stellen binnen welke de aanvraag moet zijn ingediend.	x					

Analyse verwerking bepalingen Awb hoofdstuk 4 in de Kaderwet, het Subsidiebesluit en de Subsidieregeling BZ				vergt geen nadere regeling / is procedureel van aard	geregeld in			niet geregeld	toelichting
					kaderwet	subsidiebesluit	subsidie - regeling		
					Art.	Art.	Art.		
			4 Indien na afloop van deze termijn geen aanvraag is ingediend, kan de subsidie ambtshalve worden vastgesteld.	x					
Artikel 4:45									
			1 Bij de aanvraag tot subsidievaststelling toont de aanvrager aan dat de activiteiten hebben plaatsgevonden overeenkomstig de aan de subsidie verbonden verplichtingen, tenzij de subsidie voor de aanvang van de activiteiten wordt vastgesteld.		3/lid 2.g	39/lid 1			
			2 Bij de aanvraag tot subsidievaststelling legt de aanvrager rekening en verantwoording af omtrent de aan de activiteiten verbonden uitgaven en inkomsten, voor zover deze voor de vaststelling van de subsidie van belang zijn.	x					
Artikel 4:46									
			1 Indien een beschikking tot subsidieverlening is gegeven, stelt het bestuursorgaan de subsidie overeenkomstig de subsidieverlening vast.	x					
			2 De subsidie kan lager worden vastgesteld indien:	x					
			a. de activiteiten waarvoor subsidie is verleend niet of niet geheel hebben plaatsgevonden;	x					
			b. de subsidie-ontvanger niet heeft voldaan aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen;	x					
			c. de subsidie-ontvanger onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt en de verstrekking van juiste of volledige gegevens tot een andere beschikking op de aanvraag tot subsidieverlening zou hebben geleid, of	x					
			d. de subsidieverlening anderszins onjuist was en de subsidie-ontvanger dit wist of behoorde te weten.	x					
			3 Voor zover het bedrag van de subsidie afhankelijk is van de werkelijke kosten van de activiteiten waarvoor subsidie is verleend, worden kosten die in redelijkheid niet als noodzakelijk kunnen worden beschouwd bij de vaststelling van de subsidie niet in aanmerking genomen.	x					
Artikel 4:47									

Analyse verwerking bepalingen Awb hoofdstuk 4 in de Kaderwet, het Subsidiebesluit en de Subsidieregeling BZ				vergt geen nadere regeling / is procedureel van aard	geregeld in			niet geregeld	toelichting
					kaderwet	subsidiebesluit	subsidie - regeling		
					Art.	Art.	Art.		
			Het bestuursorgaan kan de subsidie geheel of gedeeltelijk ambtshalve vaststellen, indien:						
			a. bij wettelijk voorschrift of bij de subsidieverlening een termijn is bepaald binnen welke de subsidie ambtshalve wordt vastgesteld;			39/lid 2		BZ maakt geen gebruik van de mogelijkheid die de Awb biedt in artikel 4:47 onder a om in het subsidiebesluit een termijn te bepalen om een subsidie ambtshalve te kunnen vaststellen; dit had gekund bij artikel 31 van het subsidiebesluit. Ook in de standaard tekst van de beschikkingen is hierin niet voorzien.	
			b. toepassing wordt gegeven aan artikel 4:44, vierde lid, of	x					
			c. de beschikking tot subsidieverlening of de beschikking tot subsidievaststelling wordt ingetrokken of ten nadele van de ontvanger wordt gewijzigd.	x					
Afdeling 4.2.6. Intrekking en wijziging									
Artikel 4:48									
			1 Zolang de subsidie niet is vastgesteld kan het bestuursorgaan de subsidieverlening intrekken of ten nadele van de subsidie-ontvanger wijzigen, indien:	x					
			a. de activiteiten waarvoor subsidie is verleend niet of niet geheel hebben plaatsgevonden of zullen plaatsvinden;	x					
			b. de subsidie-ontvanger niet heeft voldaan aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen;	x					
			c. de subsidie-ontvanger onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt en de verstrekking van juiste of volledige gegevens tot een andere beschikking op de aanvraag tot subsidieverlening zou hebben geleid;	x					
			d. de subsidieverlening anderszins onjuist was en de subsidie-ontvanger dit wist of behoorde te weten, of	x					

Analyse verwerking bepalingen Awb hoofdstuk 4 in de Kaderwet, het Subsidiebesluit en de Subsidieregeling BZ				vergt geen nadere regeling / is procedureel van aard	geregeld in			niet geregeld	toelichting
					kaderwet	subsidiebesluit	subsidie - regeling		
					Art.	Art.	Art.		
			e. met toepassing van artikel 4:34, vijfde lid, een beroep wordt gedaan op de voorwaarde dat voldoende gelden ter beschikking worden gesteld.	x					
			2 De intrekking of wijziging werkt terug tot en met het tijdstip waarop de subsidie is verleend, tenzij bij de intrekking of wijziging anders is bepaald.	x					
Artikel 4:49									
			1 Het bestuursorgaan kan de subsidievaststelling intrekken of ten nadele van de ontvanger wijzigen:		5 lid 1				
			a. op grond van feiten of omstandigheden waarvan het bij de subsidievaststelling redelijkerwijs niet op de hoogte kon zijn en op grond waarvan de subsidie lager dan overeenkomstig de subsidieverlening zou zijn vastgesteld;	x					
			b. indien de subsidievaststelling onjuist was en de subsidie-ontvanger dit wist of behoorde te weten, of	x					
			c. indien de subsidie-ontvanger na de subsidievaststelling niet heeft voldaan aan aan de subsidie verbonden verplichtingen.	x					
			2 De intrekking of wijziging werkt terug tot en met het tijdstip waarop de subsidie is vastgesteld, tenzij bij de intrekking of wijziging anders is bepaald.	x					
			3 De subsidievaststelling kan niet meer worden ingetrokken of ten nadele van de ontvanger worden gewijzigd indien vijf jaren zijn verstreken sedert de dag waarop zij is bekendgemaakt dan wel, in het geval, bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, sedert de dag waarop de handeling in strijd met de verplichting is verricht of de dag waarop aan de verplichting had moeten zijn voldaan.		5 lid 3				
Artikel 4:50									
			1 Zolang de subsidie niet is vastgesteld kan het bestuursorgaan de subsidieverlening met inachtneming van een redelijke termijn intrekken of ten nadele van de subsidie-ontvanger wijzigen:						
			a. voor zover de subsidieverlening onjuist is;	x					

Analyse verwerking bepalingen Awb hoofdstuk 4 in de Kaderwet, het Subsidiebesluit en de Subsidieregeling BZ				vergt geen nadere regeling / is procedureel van aard	geregeld in			niet geregeld	toelichting
					kaderwet	subsidiebesluit	subsidie - regeling		
					Art.	Art.	Art.		
			b. voor zover veranderde omstandigheden of gewijzigde inzichten zich in overwegende mate tegen voortzetting of ongewijzigde voortzetting van de subsidie verzetten, of	x					
			c. in andere bij wettelijk voorschrift geregelde gevallen.		5 lid 1				
			2 Bij intrekking of wijziging op grond van het eerste lid, onderdeel a of b, vergoedt het bestuursorgaan de schade die de subsidie-ontvanger lijdt doordat hij in vertrouwen op de subsidie anders heeft gehandeld dan hij zonder subsidie zou hebben gedaan.	x					
Artikel 4:51									
			1 Indien aan een subsidie-ontvanger voor drie of meer achtereenvolgende jaren subsidie is verstrekt voor dezelfde of in hoofdzaak dezelfde voortdurende activiteiten, geschiedt gehele of gedeeltelijke weigering van de subsidie voor een daarop aansluitend tijdvak op de grond, dat veranderde omstandigheden of gewijzigde inzichten zich tegen voortzetting of ongewijzigde voortzetting van de subsidie verzetten, slechts met inachtneming van een redelijke termijn.	x					
			2 Voor zover aan het einde van het tijdvak waarvoor subsidie is verleend sedert de bekendmaking van het voornemen tot weigering voor een daarop aansluitend tijdvak nog geen redelijke termijn is verstreken, wordt de subsidie voor het resterende deel van die termijn verleend, zo nodig in afwijking van artikel 4:25, tweede lid.	x					
Afdeling 4.2.7. Betaling en terugvordering									
Artikel 4:52									
			1 Het subsidiebedrag wordt overeenkomstig de subsidievaststelling betaald.	x					
			2 Indien de subsidie niet op een wettelijk voorschrift berust, kan bij de subsidieverlening, of, indien geen beschikking tot subsidieverlening is gegeven, bij de subsidievaststelling een van artikel 4:87, eerste lid, afwijkende termijn voor de betaling van het subsidiebedrag worden vastgesteld.	x					
Artikel 4:53									

Analyse verwerking bepalingen Awb hoofdstuk 4 in de Kaderwet, het Subsidiebesluit en de Subsidieregeling BZ				vergt geen nadere regeling / is procedureel van aard	geregeld in			niet geregeld	toelichting
					kaderwet	subsidiebesluit	subsidie - regeling		
					Art.	Art.	Art.		
			1 Het subsidiebedrag kan in gedeelten worden betaald, mits bij wettelijk voorschrift is bepaald hoe de gedeelten worden berekend en op welke tijdstippen zij worden betaald.		3 lid 2 h	25c , 28 , 33			
			2 Indien de subsidie niet op een wettelijk voorschrift berust, kan het subsidiebedrag in gedeelten worden betaald, mits bij de subsidieverlening, of indien geen beschikking tot subsidieverlening is gegeven, bij de subsidievaststelling, is bepaald hoe de gedeelten worden berekend en op welke tijdstippen zij worden betaald.	x		25c , 28 , 33			
			Artikel 4:54 [Vervallen per 01-07-2009]						
			Artikel 4:55 [Vervallen per 01-07-2009]						
			Artikel 4:56						

Analyse verwerking bepalingen Awb hoofdstuk 4 in de Kaderwet, het Subsidiebesluit en de Subsidieregeling BZ				vergt geen nadere regeling / is procedureel van aard	geregeld in			niet geregeld	toelichting
					kaderwet	subsidiebesluit	subsidie - regeling		
					Art.	Art.	Art.		
			De verplichting tot betaling van een subsidiebedrag of een voorschot wordt opgeschort met ingang van de dag waarop het bestuursorgaan aan de subsidie-ontvanger schriftelijk kennis geeft van het ernstige vermoeden dat er grond bestaat om toepassing te geven aan artikel 4:48 of 4:49, tot en met de dag waarop de beschikking omtrent de intrekking of wijziging is bekendgemaakt of de dag waarop sedert de kennisgeving van het ernstige vermoeden dertien weken zijn verstreken.	x					
Artikel 4:57									
			1 Het bestuursorgaan kan onverschuldigd betaalde subsidiebedragen terugvorderen.		5/lid 2				
			2 Het bestuursorgaan kan het terug te vorderen bedrag bij dwangbevel invorderen.	x					
			3 Het bestuursorgaan kan het terug te vorderen bedrag verrekenen met een aan dezelfde subsidie-ontvanger voor dezelfde activiteiten verstrekte subsidie voor een ander tijdvak.	x					
			4 Terugvordering van een subsidiebedrag of een voorschot vindt niet plaats voor zover na de dag waarop de subsidie is vastgesteld, dan wel de handeling, bedoeld in artikel 4:49, eerste lid, onderdeel c, heeft plaatsgevonden, vijf jaren zijn verstreken.	x					
Afdeling 4.2.8. Per boekjaar verstrekte subsidies aan rechtspersonen									
Paragraaf 4.2.8.1. Inleidende bepalingen									
Artikel 4:58									
			1 Deze afdeling is van toepassing op per boekjaar verstrekte subsidies, indien dat bij wettelijk voorschrift of bij besluit van het bestuursorgaan is bepaald.					geen sprake van verstrekte subsidie per boekjaar	

Analyse verwerking bepalingen Awb hoofdstuk 4 in de Kaderwet, het Subsidiebesluit en de Subsidieregeling BZ				vergt geen nadere regeling / is procedureel van aard	geregeld in			niet geregeld	toelichting
					kaderwet	subsidiebesluit	subsidie - regeling		
					Art.	Art.	Art.		
			2 Bij algemene maatregel van bestuur kan worden bepaald dat deze afdeling van toepassing is op daarbij aangewezen subsidies.						
			Artikel 4:59						
			1 Het bestuursorgaan dat met toepassing van deze afdeling een subsidie verleent kan een of meer toezichthouders aanwijzen die zijn belast met het toezicht op de naleving van de aan de ontvanger van die subsidie opgelegde verplichtingen.						
			2 De toezichthouder beschikt niet over de bevoegdheden, vermeld in de artikelen 5:18 en 5:19.						
			Paragraaf 4.2.8.2. De aanvraag						
			Artikel 4:60						
			Tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald, wordt de aanvraag van de subsidie uiterlijk dertien weken voor de aanvang van het boekjaar ingediend.						
			Artikel 4:61						
			1 De aanvraag van de subsidie gaat in ieder geval vergezeld van:						
			a. een activiteitenplan, tenzij redelijkerwijs kan worden aangenomen dat daaraan geen behoefte is, en						
			b. een begroting, tenzij deze voor de berekening van het bedrag van de subsidie niet van belang is.						
			2 Indien de aanvrager beschikt over een egalisatiereserve als bedoeld in artikel 4:72, vermeldt de aanvraag de omvang daarvan.						
			Artikel 4:62						

Analyse verwerking bepalingen Awb hoofdstuk 4 in de Kaderwet, het Subsidiebesluit en de Subsidieregeling BZ				vergt geen nadere regeling / is procedureel van aard	geregeld in			niet geregeld	toelichting
					kaderwet	subsidiebesluit	subsidie - regeling		
					Art.	Art.	Art.		
			Het activiteitenplan behelst een overzicht van de activiteiten waarvoor subsidie wordt gevraagd en de daarmee nagestreefde doelstellingen en vermeldt per activiteit de daarvoor benodigde personele en materiële middelen.						
			Artikel 4:63						
			1 De begroting behelst een overzicht van de voor het boekjaar geraamde inkomsten en uitgaven van de aanvrager, voor zover deze betrekking hebben op de activiteiten waarvoor subsidie wordt gevraagd.						
			2 De begrotingsposten worden ieder afzonderlijk van een toelichting voorzien.						
			3 Tenzij voor de activiteiten waarop de aanvraag betrekking heeft nog niet eerder subsidie werd verstrekt, behelst de begroting een vergelijking met de begroting van het lopende boekjaar en de gerealiseerde inkomsten en uitgaven van het jaar, voorafgaand aan het lopende boekjaar.						
			Artikel 4:64						
			1 Tenzij de aanvraag wordt ingediend door een krachtens publiekrecht ingestelde rechtspersoon, gaat deze, indien voor het jaar voorafgaand aan het subsidiejaar geen subsidie werd aangevraagd, voorts vergezeld van:						
			a. een afschrift van de oprichtingsakte van de rechtspersoon dan wel van de statuten zoals deze laatstelijk zijn gewijzigd, en						
			b. de laatst opgemaakte jaarrekening als bedoeld in artikel 361 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek dan wel de balans en de staat van baten en lasten en de toelichting daarop of, indien deze bescheiden ontbreken, een verslag over de financiële positie van de aanvrager op het moment van de aanvraag.						
			2 De in het eerste lid, onderdeel b, bedoelde bescheiden dan wel het verslag over de financiële positie zijn voorzien van een van een accountant als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek afkomstige schriftelijke verklaring omtrent de getrouwheid onderscheidenlijk een mededeling, inhoudende dat van onjuistheden niet is gebleken.						

Analyse verwerking bepalingen Awb hoofdstuk 4 in de Kaderwet, het Subsidiebesluit en de Subsidieregeling BZ				vergt geen nadere regeling / is procedureel van aard	geregeld in			niet geregeld	toelichting
					kaderwet	subsidiebesluit	subsidie - regeling		
					Art.	Art.	Art.		
			3 Bij wettelijk voorschrift of bij besluit van het bestuursorgaan kan vrijstelling of ontheffing worden verleend van het in het tweede lid bepaalde.						
			Artikel 4:65						
			Voor zover de aanvrager voor dezelfde begrote uitgaven tevens subsidie heeft aangevraagd bij een of meer andere bestuursorganen, doet hij daarvan mededeling in de aanvraag, onder vermelding van de stand van zaken met betrekking tot de beoordeling van die aanvraag of aanvragen.						
			Paragraaf 4.2.8.3. De subsidieverlening						
			Artikel 4:66						
			De subsidie wordt slechts verleend aan een rechtspersoon met volledige rechtsbevoegdheid.						
			Artikel 4:67						
			1 De subsidie wordt voor een boekjaar of voor een bepaald aantal boekjaren verleend.						
			2 Indien de subsidie voor twee of meer boekjaren wordt verleend, wordt aan de subsidie de verplichting verbonden tot het periodiek aan het bestuursorgaan verstrekken van de gegevens die voor de vaststelling van de subsidie van belang zijn.						
			3 De beschikking tot subsidieverlening vermeldt welke gegevens de subsidie-ontvanger krachtens het tweede lid moet verstrekken, alsmede op welke tijdstippen de gegevens moeten worden verstrekt.						
			Paragraaf 4.2.8.4. Verplichtingen van de subsidie-ontvanger						
			Artikel 4:68						
			Tenzij bij wettelijk voorschrift of bij de subsidieverlening anders is bepaald, stelt de subsidie-ontvanger het boekjaar gelijk aan het kalenderjaar.						
			Artikel 4:69						

Analyse verwerking bepalingen Awb hoofdstuk 4 in de Kaderwet, het Subsidiebesluit en de Subsidieregeling BZ				vergt geen nadere regeling / is procedureel van aard	geregeld in			niet geregeld	toelichting
					kaderwet	subsidie-besluit	subsidie - regeling		
					Art.	Art.	Art.		
			1 De subsidie-ontvanger voert een zodanig ingerichte administratie, dat daaruit te allen tijde de voor de vaststelling van de subsidie van belang zijnde rechten en verplichtingen alsmede de betalingen en de ontvangsten kunnen worden nagegaan.						
			2 De administratie en de daartoe behorende bescheiden worden gedurende zeven jaren bewaard.						
			Artikel 4:70						
			Indien gedurende het boekjaar aanmerkelijke verschillen ontstaan of dreigen te ontstaan tussen de werkelijke uitgaven en inkomsten en de begrote uitgaven en inkomsten doet de subsidie-ontvanger daarvan onverwijld mededeling aan het bestuursorgaan onder vermelding van de oorzaak van de verschillen.						
			Artikel 4:71						
			1 Indien dit bij wettelijk voorschrift of bij de subsidieverlening is bepaald, heeft de subsidie-ontvanger de toestemming van het bestuursorgaan voor:						
			a. het oprichten van dan wel deelnemen in een rechtspersoon;						
			b. het wijzigen van de statuten;						
			c. het in eigendom verwerven, het vervreemden of het bezwaren van registergoederen, indien zij mede zijn verworven door middel van de subsidiegelden, dan wel de lasten daarvoor mede worden bekostigd uit de subsidiegelden;						
			d. het aangaan en beëindigen van overeenkomsten tot verkrijging, vervreemding of bezwaring van registergoederen of tot huur, verhuur of pacht daarvan, indien deze goederen geheel of gedeeltelijk zijn verworven door middel van de subsidie dan wel de uitgaven daarvoor mede zijn bekostigd uit de subsidie;						
			e. het aangaan van kredietovereenkomsten en van overeenkomsten van geldlening;						

Analyse verwerking bepalingen Awb hoofdstuk 4 in de Kaderwet, het Subsidiebesluit en de Subsidieregeling BZ				vergt geen nadere regeling / is procedureel van aard	geregeld in			niet geregeld	toelichting
					kaderwet	subsidiebesluit	subsidie - regeling		
					Art.	Art.	Art.		
			f. het aangaan van overeenkomsten waarbij de subsidie-ontvanger zich verbindt tot zekerheidsstelling met inbegrip van zekerheidsstelling voor schulden van derden of waarbij hij zich als borg of hoofdelijk medeschuldenaar verbindt of zich voor een derde sterk maakt;						
			g. het vormen van fondsen en reserveringen;						
			h. het vaststellen of wijzigen van tarieven voor door de subsidie-ontvanger in de gewone uitoefening van zijn gesubsidieerde activiteiten te verrichten prestaties;						
			i. het ontbinden van de rechtspersoon;						
			j. het doen van aangifte tot zijn faillissement of het aanvragen van zijn surséance van betaling.						
			2 Het bestuursorgaan beslist binnen vier weken omtrent de toestemming.						
			3 De beslissing kan eenmaal voor ten hoogste vier weken worden verdaagd.						
			4 Paragraaf 4.1.3.3 is van toepassing.						
			Artikel 4:72						
			1 Indien dit bij wettelijk voorschrift of bij de subsidieverlening is bepaald, vormt de ontvanger een egalisereserve.						
			2 Het verschil tussen de vastgestelde subsidie en de werkelijke kosten van de activiteiten waarvoor subsidie werd verleend komt ten gunste onderscheidenlijk ten laste van de egalisereserve.						
			3 De egalisereserve wordt zo hoog rentend en zo veilig als redelijkerwijs mogelijk is belegd.						
			4 De van de egalisereserve genoten rente wordt aan de egalisereserve toegevoegd.						
			5 In de gevallen bedoeld in artikel 4:41, tweede lid, onderdelen c, d en e, is de subsidie-ontvanger ter zake van de egalisereserve vergoedingsplichtig naar evenredigheid van de mate waarin de subsidie aan de egalisereserve heeft bijgedragen.						
			Paragraaf 4.2.8.5. De subsidievaststelling						

Analyse verwerking bepalingen Awb hoofdstuk 4 in de Kaderwet, het Subsidiebesluit en de Subsidieregeling BZ				vergt geen nadere regeling / is procedureel van aard	geregeld in			niet geregeld	toelichting
					kaderwet	subsidiebesluit	subsidie - regeling		
					Art.	Art.	Art.		
			Artikel 4:73						
			De subsidie wordt per boekjaar vastgesteld.						
			Artikel 4:74						
			De subsidie-ontvanger dient binnen zes maanden na afloop van het boekjaar een aanvraag tot vaststelling van de subsidie in, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald of de subsidie met toepassing van artikel 4:67, tweede lid, voor twee of meer boekjaren is verleend.						
			Artikel 4:75						
			1 De aanvraag tot vaststelling gaat in ieder geval vergezeld van een financieel verslag en een activiteitenverslag.						
			2 Indien de subsidie-ontvanger ingevolge wettelijk voorschrift verplicht is tot het opstellen van een jaarrekening als bedoeld in artikel 361 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, of indien dit bij de subsidieverlening is bepaald, legt hij in plaats van het financieel verslag de jaarrekening over, onverminderd artikel 4:45, tweede lid.						
			Artikel 4:76						
			1 Indien de subsidie-ontvanger zijn inkomsten geheel ontleent aan de subsidie omvat het financiële verslag de balans en de exploitatierekening met de toelichting en zijn het tweede tot en met vijfde lid van toepassing.						
			2 Het financiële verslag geeft volgens normen die in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar worden beschouwd, een zodanig inzicht dat een verantwoord oordeel kan worden gevormd omtrent:						
			a. het vermogen en het exploitatiesaldo, en						
			b. voor zover de aard van het financiële verslag dat toelaat, omtrent de solvabiliteit en de liquiditeit van de subsidie-ontvanger.						

Analyse verwerking bepalingen Awb hoofdstuk 4 in de Kaderwet, het Subsidiebesluit en de Subsidieregeling BZ				vergt geen nadere regeling / is procedureel van aard	geregeld in			niet geregeld	toelichting
					kaderwet	subsidiebesluit	subsidie - regeling		
					Art.	Art.	Art.		
			3 De balans met de toelichting geeft getrouw, duidelijk en stelselmatig de grootte en de samenstelling in actief- en passiefposten van het vermogen op het einde van het boekjaar weer.						
			4 De exploitatierekening met de toelichting geeft getrouw, duidelijk en stelselmatig de grootte van het exploitatiesaldo van het boekjaar weer.						
			5 Het financiële verslag sluit aan op de begroting waarvoor subsidie is verleend en behelst een vergelijking met de gerealiseerde inkomsten en uitgaven van het jaar, voorafgaand aan het boekjaar.						
			Artikel 4:77						
			Indien de subsidie-ontvanger zijn inkomsten in overwegende mate ontleent aan de subsidie kan bij wettelijk voorschrift of bij de subsidieverlening worden bepaald dat artikel 4:76 van overeenkomstige toepassing is.						
			Artikel 4:78						
			1 De subsidie-ontvanger geeft opdracht tot onderzoek van het financiële verslag aan een accountant als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.						
			2 De accountant onderzoekt of het financiële verslag voldoet aan de bij of krachtens de wet gestelde voorschriften en of het activiteitenverslag, voor zover hij dat verslag kan beoordelen, met het financiële verslag verenigbaar is.						
			3 De accountant geeft de uitslag van zijn onderzoek weer in een schriftelijke verklaring omtrent de getrouwheid van het financiële verslag.						
			4 De aanvraag tot vaststelling van de subsidie gaat vergezeld van de in het derde lid bedoelde verklaring.						
			5 Bij wettelijk voorschrift of bij de subsidieverlening kan vrijstelling of ontheffing worden verleend van het eerste tot en met het vierde lid.						
			Artikel 4:79						

Analyse verwerking bepalingen Awb hoofdstuk 4 in de Kaderwet, het Subsidiebesluit en de Subsidieregeling BZ				vergt geen nadere regeling / is procedureel van aard	geregeld in			niet geregeld	toelichting
					kaderwet	subsidiebesluit	subsidie - regeling		
					Art.	Art.	Art.		
			1 Bij wettelijk voorschrift of bij de subsidieverlening kan worden bepaald dat de in artikel 4:78, eerste lid, bedoelde opdracht tevens strekt tot onderzoek van de naleving van aan de subsidie verbonden verplichtingen.						
			2 Bij toepassing van het eerste lid gaat de opdracht vergezeld van een bij of krachtens wettelijk voorschrift of bij de subsidieverlening vast te stellen aanwijzing over de reikwijdte en de intensiteit van de controle.						
			3 Bij toepassing van het eerste lid, gaat het financiële verslag tevens vergezeld van een schriftelijke verklaring van de accountant over de naleving door de subsidie-ontvanger van de aan de subsidie verbonden verplichtingen.						
			Artikel 4:80						
			Het activiteitenverslag beschrijft de aard en omvang van de activiteiten waarvoor subsidie werd verleend en bevat een vergelijking tussen de nagestreefde en de gerealiseerde doelstellingen en een toelichting op de verschillen.						

Auditdienst Rijk
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
(070) 342 77 00